

ليلهٔ جليلهٔ قدر موعظه سی

محرری

اسپارطه‌لی

زين العابدين

استانبول دار الفنونی الٰهيات فاكولته‌سندن

غلطه سرای ليسه‌سی سابق معلملرندن

اسپارطه‌لی حافظ علی مطبعه‌سی - ازمير

١٩٢٨

فیئاتی ٢٥ غروشدر

ليلهٔ جليلهٔ قدر

تحيرنا عن الاحصاء ذا بالنطق لايحصى

ترجمه «شاشوب قالدق كه صايمقده صايلماز - سويلمكله بو»

انواع فيوضات الٰهيه‌نك تجلياتى آنى اولان بو مبارك كيجه‌نك هانكى كيجه اولديغى — هر كيجه‌يى ليلهٔ قدر و هر كوروتى حضر بيلملى كلامى پك بولنده ايراد قلنان تركجه مثل مشهوردر. آنك ايچون قوللرينك هر آن نائل فيض و ثواب اولملرى ضمننده كمال طاعات و مداوم عبادات اوزره بولنملرى ايچون كيزلنمش — تعيين بيورلمامش ايسه‌ده رمضان مغفرت نشانك عشر اخيرى ايدوكى بعض دلائل و آثاردن استشمام اولنور. بو مبارك كيجه‌نك علويت قدرينه سورهٔ جليلهٔ قدر بر شاهد يكانه‌در.

استعيذ بالله انا انزلناه فى ليلة القدر

بز عظيم الشان كتاب كريمى شرف و علوتى منجلى مبارك بر كيجه‌ده انزال بيوردق يعنى قرأن كريمك انزالنه آنده بداء ايلدك. رسول اكرم و نبى محترم صلى الله عليه وسلم افندمز حضرتلرينك خلعت نبوتى اكسا بيوردقلرى و «سورة العلق» اولى شرف نازل اولان كيجه

بو مبارك كیجه‌در . ومحل نزولده جبل نور « حرا طاغی » اولدیغنده ائمهٔ حدیث وعلما متفقدرلر .

لیلهٔ جلیلهٔ قدرك رمضان شریفده — واك مبارك — بر كیجه‌سنده اولدیغی بر وجه آتی استدلال اولنور . شویله كه :

« انزلناه » لفظ جلیلنده‌كی ضمیر غائب قرآن باهر البرهانه راجعدر نته كم سورهٔ دخانك برنجی آیتنده ،

حمٓ والكتاب المبین انا انزلناه فی لیلة مباركة

انا كنا منذرین « سورهٔ دخان ابتداسی »

معنای منیفی : یا محمد حی وقیوم حقیچون حق وباطل بیننكی فرق ایدیجی قرآن حقیچون دین ودنیایه منفعتی اولان قرآنی بز رحمت نزولی ودعوت اجابتی ونعمت تقسیمی وسائر بركات كیجه‌سی اولان لیلهٔ قدر ولیلهٔ براتده لوح محفوظدن سماء دنیایه انزال ایتدك كه آنكله كفاری انذار ایدرز — نظم جلیلنده مرجع ضمیر تصریح بیورلمشدر .

وشهر رمضان الذی انزل فیه القرآن الخ الآیه

معنای منیفی : بو ایام معدوده ماه رمضاندركه انده قرآن نازل اولدی رمضانده لوح محفوظدن سماء دنیایه تماماً نازل اولوب بعده جبرائیل علیه السلام، قنیله جسته جسته پیغمبرمز علیه السلامه ایندیردی — نص جلیلنده‌ده قرآن كریمك زمان نزولی رمضان شریفده اولدیغی فرمان بیورلمقله لیلهٔ جلیلهٔ قدرك‌ده رمضان شریفده اولدیغی تحقق ایتمش انزال

قرآن عظیم الشانك بر كیجه‌یه مخصوص اولمیوب مصالح اقتضاسنه كوره گاه كیجه وگاه كوندوز وقوعبوله‌رق یكرمی اوچ سنه‌ده ختامه ارمشدر . اكابر تابعیندن امام شعبی « عامر بن شراحیل » حضرتلرندن [١] مروی اولدیغی اوزره بر كیجه‌دن مراد ابتدای انزال معناسنه‌در .

كتاب اللهك مجموعنه كتاب مبین وقرآن عظیم دنیلدیكی كبی هر سوره وآیتنده‌ده كتاب كریم وقرآن مبین دنیلور . بناءً علیه

استعیذ بالله : اقرأ باسم ربك الذی خلق خلق الانسان من علق الخ الآیه

نظم جلیلنه یالكز باشنه اوله‌رق اتفاق مفسرین ایله كتاب مبین وقرآن عظیم اطلاق اولنمق صحیحدر .

« لیلة القدر »

شرف وعظمت كیجه‌سی معناسنه‌دركه نبی آخر الزمان افندمز حضرتلرینك قدر والالرینی، شرف ورفعتلرینی خالق تعالی وتقدس حضرتلری او مبارك كیجه‌ده اعلا واظهار بیورمشلردر .

بنیان مرصوص كبی اخذ موقع ثبات ایدوبده فی سبیل الله مقاتله ایلیان مؤمنلری الله سور مآل منیفنده اولان —

ان الله یحب الذین یقاتلون فی سبیله صفاً كانهم بنیان مرصوص

آیت جلیله‌سی وده‌ها لا یعد آیات قرآنیه واحادیث نبویه ایله افضل

[١] عصر حضرت فاروقیده هجرتك اون طقوزنجی سنه‌سنده دنیایه كلمشدر .

اعمال اولان جهادك قدر بلند واهمیتی ظاهردر . بیانه شایاندر كه غزاة بنی اسرائیلدن شمعون نامنده بر ذاتك فی سبیل الله بیك آی جهاد ایتمش اولدیغی رسول اكرم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری طرفندن بر آره‌لق حكایه بیورلدقده اصحاب كزیندن بعضلرینك بویله بیوك بر عمل مقبولك كندیلری ایچون ممكن اوله‌میه‌جغنی بالاذعان تأثر ومحزونیت اظهار ایتملری اوزرینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز حضرتلری طرف باریدن اوغازینك بیك آی جهادندن دها خیرلی اوله‌رق بولیلهٔ جلیلهٔ قدرك احسان بیورلمش اولدیغنی تبشیر ایتمشلردر.

الحمد لله رب العالمین

اوت لیلهٔ جلیلهٔ قدر معین دكلدر. فقط رمضان مغفرت نشانك عشر آخیرنده تحریسنی اخطار ایدن دلائل پك چوقدر حضرت ابن عباس رضی الله عنهدن منقول اولانده بودر .

بعض ارباب اشارت اوتوز كلمه‌دن عبارت اولان سورهٔ قدرك هر كلمه‌سنی رمضان مباركك هر كوننه ویكرمی یدنجی كلمه‌سی اولان (هی) ضمیری لیلهٔ قدردن كنایه اولمغله لیلهٔ قدرده اول ماه غفرانك یكرمی یدنجی كیجه‌سیدر بیورمشلردر .

وینه ارباب اشارتدن بعضیلرینده سورهٔ قدرده « لیلة القدر » تعبیری اوچ دفعه وارد وطقوز حرفی جامعدر . اوچ كره طقوزك یكرمی یدی ایدیشی بو مبارك كیجه‌نك یكرمی یدنجی كیجه اولدیغنی ایما ایدر بیوریورلر ٥ لیلهٔ ٠بارکهٔ مذكوره‌نك رمضانه منحصر اولمیوب شهور سائره‌ده‌ده — محتمل الوقوع اولدیغنی كوستریر بعض قرینه‌لرده موجوددر ازجمله بر آدم زوجه‌سنه سن لیلهٔ قدرده بندن

بوش اول دیسه اوزرندن بر سنهٔ كامله مرور ایتمدكجه امام اعظم حضرتلری عندنده طلاق واقع اولمیور بشرط آنكه بو آدم لیلهٔ قدرك یالكز رمضان شریفه مخصوص اولمیوب هر آیده وقوعبوله‌جغی احتمالاتنی بیلنلردن اولملی .

وكذلك محی الدین عربی قدس سره العالی بعض آثار وتألیفاتنده اخوان دینه هیچ بر كیجه‌یی بیهوده كچیرمه‌یكز عفو وعافیتكز ایچون دركاه الهی‌یه دعا ومناجاتدن غافل اولمه‌یكز اولور كه بر لیلهٔ قدره مصادف اولورسكز لیلهٔ قدری یالكز رمضانه مخصوص بیلمه‌یكز هر نه قدر اكثریا رمضان شریفده سایه انداز میمنت اولمقده ایسه‌ده احیاناً اوقات سائره‌ده‌ده تجلی یافته اولمقده‌در حتی فقیر بیله برقاچ دفعه رمضانك غیریده ادراكیله تشرف ایتمشمدر بیورمشلردر [٩] صحیح بخاریده مذكور احادیث شریفه‌دن

عن ابی سعید انی اریت لیلة القدر ثم انسیتها

---

[٩] محی الدین عربی قدس سره العالی حضرتلرینك شو بیان وتوجیهلری ایكی صورتله لایق تأمل اولور اولاً عباد الهی خالقلرینه قارشو عبادات وطاعات متمادیه‌دن تغافل وانحرافده بولنماملری وبوانه‌ماملری خصوصنده ترغیب وهربار واقع استمدادلری نتیجه‌سنده نیاز سید الكونین وجهله مغفرت ربانیه‌یه نائل اوله‌جقلرمی بی‌شبهه اولان اهل ایمانی تصادف ایده‌جك اول لیلهٔ مباركه ایچون احضار قصد مقبولی وثانیاً ارض وقمرك حركت دوریه ومنزلیه‌لری اعتباریله تخالفی وارد خاطر اولان تبدل ایام وشهور اشبو لیلهٔ مباركه‌نك شهور سائره‌یه تصادفنك وارد خاطر اوله بیلمسی احتمالاتنی دوشوندیرر .

برده مشار الیه حضرتلرینك اشبو بیانلری دلیل علمی دكل كشفیدر.

او نسيتها فالتمسوا فى العشر الاواخر فى الوتر وانى رأيت انى اسجد فى ماء وطين فمن كان اعتكف مع رسول الله صلى الله عليه وسلم فليرجع

ابو سعيد الخدرى رضى الله عنه ديركه : بز رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلريله برلكده رمضان شريفك عشر اواسطنده اعتكافه كيرمش ايدك صكره رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى رمضانك يكرمنجى كيجه‌سى صباحى اعتكافدن چيقوب بزه خطبه اوقودى . وبيوردى كه بكا ليلهٔ قدر كوسترلدى ايدى يعنى بيلديرلدى ايدى فقط صكره اونوتديرلدى ويا بن اونى صكره اونوتدم سز ليلهٔ قدرى هر حالده رمضانك عشر اخيرنده وتك كيجه‌لرده طلب وتحرى ايديكز بن حتا كه رؤيامده صو وچامور ايچنده سجده ايديورمشم ديه‌رك كوردم ايمدى هركيم كه بنمله [رسول الله صلى الله عليه وسلم ايله] اولجه عشر اواسطنده اعتكاف ايدنلر تكرار عودت ايتسونلرده يكيدن اعتكافه نيت ايتسونلر بيوردى بزده جمله‌مز عودت ايتدك تكرار عشر اخيرنده برابرجه اعتكافه كيردك صكره ايرتسى كيجه يعنى رمضان شريفك يكرمى برنجى كيجه‌سى سماده بلوط يوق ايكن بلوط كلدى ياغمور ياغدى سيللر آقدى مسجدك طاوانى آقدى چونكه مسجدك طاوانى ذاتاً خورما بوداقلرندن ايدى صكره صباح نمازى قلندى باقدم كه رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك جبهه وناصيهٔ سعادتلرنده چامور آثارينى مشاهده ايلدم يعنى ديمك كه او يكرمى برنجى كيجه‌سى

ليلهٔ قدر ايمش زيرا رسول اكرم ونبى محترم افندمز حضرتلرى رؤياسنده كورمش ايدى و كورديكى كبى ده اولدى .

عن ابن عباس . التمسوها فى العشر الاواخر من رمضان ليلة القدر فى تاسعة تبقى فى سابعة تبقى فى خامسة تبقى

ابن عباسدن مرويدر كه سز ليلهٔ قدرى رمضانك عشر اخيرنده طلب ايديكز كوزه‌ديكز رمضان آخرينه طقوز كيجه قاله‌رق يدى كيجه قاله‌رق بش كيجه قاله‌رق اولان كيجه‌لرده تحرى ايديكز يعنى يكرمى برنجى يكرمى اوچنجى يكرمى بشنجى كيجه‌لرنده كوزه‌ديكز ديمكدر [١]

عن ابن عباس . هى فى العشر هى فى تسع يمضين او فى سبع يبقين

ابن عباسدن مرويدر كه : ليلهٔ قدر ، رمضانك عشر اخيرنده يكرميدن صكره كچن طقوزنده وباقى قالان يديسنده‌در يعنى رمضانك يكرمى طقوزنجى كيجه‌سنده ويا يكرمى اوچنجى كيجه‌سنده‌در . ديمكدر ابى ابن كعب رضى الله عنه ليلهٔ قدرك يكرمى يدنجى كيجه اولديغنه

---

[١] « مترجم » عربلرك قاعده‌سى آيك اون بشنى تجاوز ايتدكدنصكره تاريخلرينى ايام باقيه ايله وضع ايدرلر . ايام ماضيه ايله وضع ايتمزلر . مثلا شهر محرمك يكرمى برنجى كونى تحرير ايديلان تحريرانك تاريخنى « فى تسع بقين من محرم الحرام » ديو يازارلر يعنى محرم الحرامك آخرينه طقوز كون قاله‌رق يازلمش ديمكدر . بالاده‌كى حديث شريفك معناسيده بودر . بزده بو الفاظه شرح شرقاوى بويله معنا ويرمش فقط عاجزلرينه قالورسه فى تاسعة تبقى فى سابعة تبقى فى خامسة تبقى نك معناسى يكرمى طقوزنجى يكرمى يدنجى يكرمى بشنجى كيجه‌لرنده تحرى ايديكز ديمك اولماسى محتملدر .

جزماً وقطعياً حكم ايتدى حتى بوبابده يمين وقسم بيله ايتدى واحمد بن حنبلك مسندنده ابن عمردن مروى حديثده ليلهٔ قدر رمضانك يكرمى يدنجى كيجه‌سى ديو صراحةً وارد اولمشدر. وابن عباس رضى الله عنهماده يكرمى يدنجى كيجه اوله‌جغنى انواع سبعيات ايله استدلال ايتمشدر. مثلا سما يدى، آرض يدى طواف يدى رمى جمرات يدى سجده اعضاسى يدى دى‌يه‌رك استدلال ايتدى وحضرت عمر رضى الله عنهده بونى تحسين بيوردى برده امام شافعى حضرتلرينه كوره ليلهٔ قدر هر حالده رمضان شريفك عشر اخيرينه منحصردر واحاديث شريفه‌نك اك اقوالرى يكرمى برنجى ويكرمى اوچنجى كيجه‌لرنده اولديغنى والله اعلم كوريور كبى‌يم ديدى حنبلى مذهبنده اك مأمول اولان كيجه يكرمى يدنجى كيجه‌سيدر وحنفى مذهبنده ايسه بويله اولديغندن بو كونكى كونده بالجمله ممالك اسلاميه‌ده عمل ناس دخى بونك اوزرينه‌در.

آرتق بالاده مذكور ومسطور آيات وبينات فرقانيه واحاديث صحيحهٔ نبويه‌دن ليلهٔ جليلهٔ قدرك مطلقا رمضان شريفه وهمان همان غير قابل رد بر صورتله‌ده يكرمى يدنجى كيجه‌يه مصادف بولنمسى شبهه كوتورمز بر حقيقتدر انشاءالله» فضل وفضيلت لايتناهيسندن مستنير ومستفيض اوله‌جغمز بو كيجهٔ مباركه ومقدسه حقنده براز بيانلريمزى تفصيل وتعميقه چاليشه‌لم وكوندوزدن بو مبارك كيجه‌يى لايقيله، شرف وفضائليله متناسب بر صورتده ادراك ايده‌بيلمك حاضرلغنده، نيت خالصانه‌سنده بولنه‌لم شمدى «قدر» لفظنك (قافك فتحى دالك كسرى ورانك سكونيله) تقدير معناسنده حملى جائزدر چونكه او كيجه‌دن بداء

ايله تقدير دين مبين، تحديد احكام كزين بيورلمشدر بعض ارباب تفسير «قدر» ى كذا (قافك فتحى دالك كسرى رانك سكونيله) تقدير شؤنات عالم معناسنه‌ده حمل ايله بو كيجهٔ مباركه‌ده ارزاق واعمار وعبادت تحديد اولنمقده‌در ديمش ايسه‌ده بو بيان بر روايت موثوقه‌يه مستند اولمديغى كبى اصلا مناسب دخى دكلدر. نصل كه سورهٔ دخانده مذكور ليلهٔ مباركه‌يى ليلهٔ برائه ايله‌ده تفسير صحيح دكلدر. فى الحقيقه ليلهٔ برائه‌نك‌ده فضائلى واردر اما بوندن دولايى آيت جليله‌يه ماصدق اولمسى لازم كلمز. زيرا:

انا انزلناه فى ليلةٍ مباركةً — سورهٔ دخان آيت ٣

بيوردقدنصكره انزال قرآنك حكمتى نوع بشرى انذار، فطرةً حيوانات ممتاز اولدن بشريتك دار آخرتده عمللرينه كوره مجازات ومكافات كوره‌جكلرينى كنديلرينه اخبار اولديغى «انا كنا منذرين» [٧] نظم جليلى ايله افاده بيورلمش، بعده ليلهٔ مذكوره‌نك حائز اولديغى اولديغى بركات علويه‌يى‌ده:

فيها يفرق كل امر حكيم امراً من عندنا انا كنا مرسلين رحمةً من ربك انه هو السميع العليم [٧]

اول كيجه‌ده كله‌جك سنه‌نك اول كيجه‌سنه دك مجموع خير وشر

[٧] سوره دخانك اوچنجى آيت جليله‌سى نهايتى
[٨] « « صحيفه: ٤٩ آيت ٤، ٥، ٦

ورزقلر واجللر فرق اولنوب حكم وفيصل ويريلور ولوح محفوظ ثبت اولنور وهر اموز موكل ملكلره تسليم اولنور. او كيجه‌ده يا اول سنه‌ده عندمزده امر اوله‌رق [رب تعالى دن] مؤمنلره رحمت اولديغى حالده رسوللر كوندريز اول الله تعالى قوللرينك اقوال ومناجاتنى ايشيديجى ونيتلرينى بيليجيدر. دنيلدى كه نسخهٔ ارزاق ميكائيل ونسخهٔ حروب وزلازل وحسوف جبرائيل ونسخهٔ مصائب عزرائيل ونسخهٔ اعمال سماء دنيا صاحبى اسرافيل عليه السلامه ويريلور اولديغى بو آيت كريمه‌ده امر وبيان بيورلمشدر.

سورهٔ جليلهٔ قدرك معانئ لطيفه‌سنه دوام ايده‌لم

«وما ادراك ماليلة القدر»

معناى منيفى: ليلهٔ جليلهٔ قدرك نه اولديغنى سكا بيلديرن هانكى شيئدر صورتنده بو مبارك كيجه‌نك درجهٔ فضيلتنه، علو قدر ومنزلتنه اشارت بيورلدقدنصكره

«ليلة القدر خير من الف شهر»

آيت جليله‌سنده‌ده بو ليل مقدسك بيك آيدن دها خيرلى اولديغى تبشير بيوريليور [١١]

«تنزل الملائكة والروح فيها باذن ربهم من كل امر»

نصل جليلده بو ليل مقدسك بيك آيدن دها خيرلى اولمسنك حكمتى

[١١] بوراده بيك عددينك ذكرى خصوصنده اقوال ووجوه متعدده بيان ايسه‌ده راجح اولان تكثير ايچون اولمسيدر.

«ليلهٔ قدرده ملائكهٔ كرام ايله روحك اول سنه تقدير بيوريلان هر خير وبركت ايچون مأذونيت ربانيه ايله سماء دنيا ويا ارضه نازل اولدقلرينى ناطقدر كه»

بو حالت عظيمهٔ نورانيه آنجق بو مبارك كيجه‌نك خصائص روحانيه‌سندن بولنديغى بيان قلنمغله — تظاهر ايدر.

آيت شريفه‌ده روح كلمه‌سى جبريل امين ياخود رحمت الٰهيه وياخود قرآن عظيم اولمق اوزره تفسير ايدلمشدر.

«باذن ربهم» ده ملائكهٔ كرامك استيذانى اشارت جليله‌سنى وبناءً عليه ملائكهٔ كرامك اهل ايمانه اشتياق ومحبتلرينه دلالت ايتمكده‌در.

«من كل امرٍ» آيت كريمه‌سى امور عوالمه نظراً تقدير الٰهيه كيجه‌سى اولديغنه دائر بيان بيوريلان تفسير ايله متناسبدر.

«سلام هى حتى مطلع الفجر [٣٩]»

آيت كريمه‌سنده «و ليلهٔ قدر تا فجر طلوعنه دك جميع آفاتدن سلامتدر. زيرا سائر كيجه‌لرده دخى سلامت وار ايسه‌ده بلا دخى نازل اولور. و اول كيجه‌در كه بلا وقضا اولمز ملكلر مؤمنلره سلام ايدرلر.

تفصيلاتمزدن آرتق آكلاشلمشدريا!

بو مقدس كيجه وفيوضاتى اهل ايمانه وامت محمده مخصوص بر احسان الٰهى اولديغندن قيامته قدر باقيدر. بو مبارك كيجه‌ده اهل كشف ايچون

اصحاب شافعى ليلهٔ جليلهٔ قدرك يكرمى برنجى ويكرمى اوچنجى كيجه‌سى وحنفى رحمة الله يكرمى يدنجى كيجه‌سى اولمسنى اميد ايدرم بيورديلر.

بعض علامات مخصوصه ظهور ایدر مثلا اشجار واحجار وسائره کبی هرموجود ومخلوقی سجده ایدر کورور وهربری انواع انوارایله منوراوله‌رق مشاهده ایدر. حتی کیجه قرانلق محللری بیله نوره مستغرق اوله‌رق کورورلر. وبو کیجه‌نك صباحی سمایه عروج ایدن ملائکهٔ کرامك قنادلرندن کونشك شعاعی سونوك اوله‌رق مشاهده ایدیلور. فقط اصل مقصد بونلری مشاهده ایتمك اولمیوب اولیلهٔ قدری احیا اجلندن ایچون عبادت ایتمکدر. واستقامتدن بیوك برکرامت اولماز دیدیلر. بلکه بونلری مشاهده ایدن بعض ذواتدن مشاهده ایدیلور، فقط اصل مقصد بونلری مشاهده ایتمك اولمیوب اولیلهٔ قدری احیا اجلندن ایچون عبادت ایتمکدر. واستقامتدن بیوك بر کرامت اولماز دیدیلر. بلکه بونلری مشاهده ایدن بعض ذواتده مشاهده ایتمیوبده استقامت ایدن ذواتك دها خیرلی اولدیغی بیان اولندی.

آرتق بومبارك کیجه‌یی وآنده‌کی قرآن کریم واحادیث نبویه ایله اولان لایتناهی فیوضات معنویه ومادیه‌دن انشاالله استفاده‌مز ایچون کمال خضوع وخشوع ایله وخالصاً لوجه‌الله هیچ اولمازایسه ایکی رکعت نمازقلدقدنصکره قلبلردن کذلك بتون دنیا وماسوی ایله قطع علاقه‌یه بذل مقدرت ایله جناب رب عزته التجا اولونور.

— لیلهٔ جلیلهٔ قدرك مختصراً احیاسی —

بوکیجه قدر نمازی نیتیله ایکی رکعت نمازقیلنه‌جقدر. بوایکی رکعت نمازك برنجی رکعتنده فاتحهٔ شریفه اوقویوب ضم سوره یرینه الك آز (٣،٥،٧) دفعه انا انزلناه سوره‌سی نهایتنه‌قدر اوقونور. رکوع

وسجوددن صوکره ایکنجی رکعتده ینه فاتحه وبعده ضم سوره یرینه (٣،٥،٧) دفعه اخلاص شریف اوقونور بعدالتحیه سلام ایدیلوب دعا اولارق نمازك صوکنده یتمش دفعه (سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم) ویتمش دفعه: (حسبناالله ونعم الوکیل) ویتمش کره صلواة شریفه کتیریلیر. الك صوك اللرقالدیریلوب مرادینه نائلیتی ایچون شو دعا اوقونور:

(اللهم انك عفو کریم تحب العفو فاعف عنی. اللهم اغفرلی وارحمنی والحقنی بالرفیق الاعلی)

دعای مأثورنی تکرار علی التکرار رفع بارکاه جناب احدیت ایتملیدر. روایات قویه‌یه نظراً بودعای مأثور رسول مجتبی علیه اکمل التحیاة افندمز حضرتلری طرفندن بوکیجه‌ده اوقونمق اوزره حضرت عائشه‌یه تعلیم بیورلمش وبناءً علیه سیدالادعیه عنوان واعتبارنی قزانمشدر.

عادتلری ایچنده بولنمق مثللو برعذر مشروع حسبیله بوکیجه‌یی احیا ایده‌میان قادینلر دخی ایدنلر مثللو مظهرعفو وغفران اوله‌جقلری تبشیر بیورلمقده‌در.

الله تعالی حضرتلری وحدانیت الهیه‌سی وحبیب کبریاسی
حرمتنه بوعالی کیجه فیوضات لایتناهیسندن
کافهٔ مؤمنین ومؤمناتی محروم ایتمیه
آمین آمین وبحرمة طه
ویسی آمین

اسپارطه‌لی: زین العابدین

استانبولده اعزاسندن (عرفان مملكته خدمتى كتابجيلقده بولاراق كتابجيلغى مسلك اتخاذ ايدن غزته فيادور اولمقجه اختصاصى بولنان حافظ احمد بكك مكتوبنك بعضى اقسامنى ازمير خاطره‌سى اولاراق درج ايتمكى وجيبه تلقى ايتدم)

فاضل محترم عزيزم ،

بوكون اوچ مكتوب يازمق عزم ونيتيله ، ساعت اونده ماصه‌مك باشنه كچدم . قالم ، اومديغم كى هر اوجنى ده بيتيره بيله جكمى يم ؟ . نه اولور ، نه اولماز ؟ . اولا ، سزه يازايمده سزى انتظاردن قورتارايم . تداخله قالان اولورسه يارين تداركنه باقارم . .

بر دفعه خاطرمده ايكن يازايم : سزك ازميره متوجهاً حركتكزدن خبردار اولان علاقه‌دار غزته‌لرك مخبرلرى غزته‌لرينه ، التفاتكار وتشويقكار بر لسانله بو خبرى تبليغ ايتمشلر . املاً بنده ، بر ايكى هيئت تحريريه مديرينى كوره‌رك درعهده ايتديككز وظيفهٔ وطنيه وارشاديه‌كزك بوكونكى قيمت واهميتنه نظر دقتلرينى جلب ايده‌رك بر آز اعتنالى يازلمسنى ايسته‌مشدم . حالبوكه ، ديانت ايشلرينه عائد ، حتى اك كوچوك بر حوادثك ، بر خبرك ، ديانت ايشلرى درسعادت وكالتندن كلمه‌جه نشر واشاعه ايدلمه‌مه‌سى يينه ديانت رياستنك مقرراتى اقتضاسندن ايمش . . طبيعى بر شى يازلمه‌دى . . سزك اوراده‌كى سامعين محترمه‌كزدن طوپلايه بيله‌جككز تقدير وتوجهات ، بنجه هر شيئك فوقنده‌در . . جانلى وحياتدار موعظه‌لركزله اونميز وصاف محيطى داها زياده تنوير ايديكز . . ايچنده بنم ده بر خيلى زمان اقامت ايتديكم بو كوزل ازمير حق وحقيقتى قبوله ، عصرى تلقيناته چوق اهميت ويره‌ن مدرك متيقظ ، مدنيته قابليتلى بر محيطدر .

حكومت حاضره‌نك خلقى بر ارشاد هيئتلريله ، يكى علمله دماغلرى مجهز ذات عاليكز كبى كنج ، مفكوره صاحبى عالملرله ارشاد ايتديرمه‌سى ، وطنمز ايچين يكانه چاره فلاح اولان جمهوريت اقنوملريله انسيت ايتديره‌رك كنديسنه ايصيندرمه‌سى خدمتلرينك اك مهملرندن وخلقه ويرديكى اهميتك اك بويوكلرندندر .

سامعلركزى ايشه ، مساعى‌يه ، حياته وخاصة مشاغل فكريه‌يه ، وطنى دويغولره تساند اجتماعى‌يه حاضرلامق . . . . وصوكرا انسانلرى بر آز داها حقيقى ديندار - افسانه وخرافه‌لردن تجريد اولندقدن صوكره - آخرته آللهك وارلغنه داها ايماندار ياپمق بوكونكى واعظلرك وظيفهٔ دينيه‌لرندندر . كوتو ، فنا خويلى انسانلرك ديزكينى ، يوكسك قيمت ويرلمش دينى اساسلردر . بنده ديندارم ، فقط بويله ديندارم . ايمانم ، وجدانم ، اللهم ، وطن عزيزمه خدمت ايدن خيركار انسانلره طاپماقدر . . وظيفه‌كز ، بز عرفان اوردوسنك پيشدارلرى ، جداً بويوكدر . دينه ، وطنه ، وطنداشلره خيركار اوليكز . باقى عرض مخالصتله وظيفهٔ ارشاديه‌كزده موفق اولماكزى تمنى ايدرم ، افندم .

۲۹ شباط ۹۲۸

بايزيد حكاكلر (۹) نومروده كتابجى احمد حمدى

— كذا — ازمير غزته‌لرينك دخى حقمده كوستردكلرى التفاتلرك تثبيتى انسانى بر وظيفه بيليرم .

آناطولى ۱ - رمضان ۱۳٤٦ و ۲۳ شباط ۱۹۲۸ پنجشنبه نسخه‌سنده

رمضان موعظه‌لرى :

كنج عالملريمزدن ودارالفنون الهيات فاكولته‌سى مأذونلرندن اسپارطه‌لى زين العابدين بك شهريمزه كلمشدر .

زين العابدين بك رمضان شريفك برنجى پنجشنبه كونى حصار جامع شريفنده - وعظدن غايه نه اولديغى ووظيفهٔ ارشاد وتلقينات دينيه‌نك صورت ووجه ايفاسى - حقنده وعظه ابتدار ايده‌رك رمضان غايه‌سنه دكين اجراى نصيحته دوام ايده‌جكلردر . خلقمزه استفاده ايچين توصيه ايدرز .

يكى عصر ۱ رمضان ۱۳٤٦ و ۲۹ شباط ۱۹۲۸ پنجشنبه

حصار جامع شريفنده وعظ :

دارالفنون الهيات فاكولته‌سندن استحصال رؤس ايله‌مك اوزره بولنان اسپارطه‌لى زين العابدين بك استانبولدن اولكى كون ازميره كلمشدر . موسى اليه ۲۳ شباط ۹۲۸ پنجشنبه كونى حصار جامع شريفنده اوكله نمازى متعاقب

ـ وعظدن غايه نه اولديغى ووظيفه ارشاد وتقينات دينيه نك صورت ووجه ايفاسى ـ حقنده كى تقريرات مهمه ايله وعظه ابتدار ايده جكدر . خلقمزك استفاده ايچين بو وعظلره شتاب ايله ملرى توصيه اولنور .

آهنك ٥ مارت ـ ١٢ رمضان

زين العابدين بك . حصار جامع شريفنده وعظ ونصيحت ايدن دارالفنون الهيات فاكولته سى مداوملرندن زين العابدين بك دون كيجه اوطه سنده كى مانغالك ايى ياغماش اولسندن دولايى آنسزين بر بايغينلق كچيرمش وبراى تداوى مملكت خسته خانه سنه نقل ايدلمشدر . ممنونيتله خبر آلديغمزه كوره مومى اليه زين العابدين بك بوكون بر آز أيله شمش بولنيور . كنج واعظمزه كچمش اولسون ديرز .

آهنك ٨ مارت ـ ٥ رمضان

زين العابدين بك أيلدشدى .

كچنى ده آكسزين بايلارق آغير صورتده خسته انديغنى يازديغمز حصار جامع شريفى واعظى زين العابدين بكك بولونديغى خسته خانه دن كسب افاقت ايده رك چيقديغنى خبر آلدق . ممنون اولدق . زين العابدين بكه كچمش اولسون .

آناطولى ٩ مارت ١٩٢٩ و ١٦ رمضان ١٣٤٦ جمعه

حصار جامع شريفنده وعظ

كچنلرده بر راحتسزلق كچيرمش ومملكت خسته خانه سنده تداوى ايدلمش اولان اسپارطه لى واعظ زين العابدين بك بوكوندن اعتباراً ينه اسكيسى كبى حصار جامعنده وعظلرينه دوام ايده جكى خبر آلنمشدر .

خدمت عزته سنك حقمده كوستردیكى سكوتى حيرت وتأسفله قارشيلارم . ملاقاتمده سنوز ويروب هديه مى دخى قبول ايلديكى حالده سوزنى أوديمك تكذيب ايله سنه متأثر اولمادق ديسه ك يالان سويله مش اولورز : هرنه ايسه أوده كى طوسونى اوكوز اولماز .

محررك باصیلمش اولان آثاری

۱ — مسلمانلق (نسخه‌سی قالمامشدر) دردنجی بیك

۲ — صدای ارشاد (بلغارستانده باصیلمش نسخه‌سی بتمشدر) بشنجی بیك

۳ — عمدهٔ ارشاد : سلسلهٔ نشریاتی (آز قالمشدر) ایكنجی بیك

۴ — اسلامدن اوزاقلاشان فرقه‌لر [حرب معلوللری مجموعه‌سنده نشر اولنمقده‌در .]

۵ — دینی وادبی حسبحاللر ایكنجی بیك

دردست طبع غیر مطبوع آثاری

۶ — پیغمبران عظام تاریخی جلد ۲ ۷ — فلسفهٔ علم اخلاق

۸ — حنفاء ، حنیف ، ابوحنیفه‌لر [اشغال سنه‌لرنده علی كمالك چیقاردیغی « ابوحنیفه » مباحثه‌سنه ویرلمش جوابلرده مندرجدر .

۹ — توفیق فكرت وآثاری [ملاحظات فلسفیه وادبیه‌سنی تحلیل تاریخ قدیم وغیر مطبوع آثارینی رد وتنقید .]

۱۰ — ام الدنیا سیاحتنامه‌سی [حجاز ومصرده بر جولان]

۱۱ — مدینهٔ منوره [خیمهٔ لیلا ، قبهٔ خضرایی زیارت]

۱۲ — سجللی بدبخت وبر ترجمهٔ حال

۱۳ — حجاز وچول مكتوباتی

۱۴ — قربان ئوكودلری :

۱۵ — اسپارطه تاریخی { ۱ ۲

جلد ۱ ـ شموللی بر صورتده ادوار تاریخیهٔ عمومیه‌سی

جلد ۲ ـ اعاظم ومشاهیرك ترجمهٔ حاللرینی حاویدر

۱۶ — حجازی ناصیل غیب ایتدك . (بیك یدی یوز بویوك صحیفه‌در) مسدود ترجمان وتوحید افكار غزته‌لرنده قسماً نشر اولونمشدر .

۱۷ — مدنیت غربیه وشرقیه‌ده تربیه اساسلری

۱۸ — عملی ونظری ـ رسملی ـ كلجیلك وكل یاغجیلق . كلك انواعی وتاریخچه‌سی

۱۹ — بر فلاكتزده‌نك سرگذشتلری

۲۰ — انحطاط اسلامك باشلیجه سببلری

بو اثرمزك طبعنه اهمت ایدن حافظ علی مطبعه‌سی ایله یول بدستانده كاغدجی محترم نافذ حمدی خلفلرینه وكاغدجی حسن كمال بكه عرض تشكر ایدر ونافذ حمدی بك مرحومك روحنی تعزیز ایلرم .